

ANA-MARIJA SEVER
MLADEN OBAD ŠĆITAROCI

REVITALIZACIJA INDUSTRIJSKOG NASLIJEĐA – MODELI PRENAMJENE ZA KULTURNU I KREATIVNU INDUSTRIJU

REVITALIZACIJA INDUSTRIJSKOG NASLIJEĐA
KULTURNA I KREATIVNA INDUSTRIJA
SUVREMENI MODELI REVITALIZACIJE
FINANCIJSKA SAMOODRŽIVOST
ČIMBENICI IDENTITETA INDUSTRIJSKOG
NASLIJEĐA

Ilustracija:

Interijer Laube, kuće za ljude i umjetnost,
Zagreb (foto: Žižić, 2011.)

Literatura:

1. *** (2013.), *Adaptive Reuse of Industrial Heritage: Opportunities and Challenges*, Melbourne: Heritage Council of Victoria
2. *** (2010.), *How to Support Creative Industries – good practices from european cities, Creative Metropolises networks*, Tallin
3. Đukanović, D. (2015.), *Rehabilitation of Built Heritage – Potential for Sustainable Development*, u: International Scientific Conference: Cultural Heritage – Possibilities for Spatial and Economic Development [ur. Obad-Šćitaroci, M.], Arhitektonski fakultet: 424–430, Zagreb
4. *Re-using Industrial Sites*, <https://historicengland.org.uk/advice/heritage-at-risk/industrial-heritage/our-industrial-heritage/re-using-industrial-sites/> (08. 04. 2017.)

Ana-marija Sever, univ.bacc.hist.art.;
univ.bacc.litt.comp.
Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
anamarija.sever@gmail.com

Ākademik prof. dr.sc. Mladen Obad
Šćitaroci, dipl.ing.arh.
Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
mos@arhitekt.hr, scitaroci@gmail.com

Istraživanje je usmjereno na pronalaženje **modela prenamjene industrijskog naslijeđa** u novu namjenu prilagođenu suvremenoj kulturnoj i kreativnoj industriji. Istraživanje je provedeno na šezdeset primjera u Europi, Australiji i Sjevernoj Americi. Glavni istraživački problem kojeg se dotičemo jest pitanje brojnih neiskorištenih i praznih industrijskih građevina i sklopova, kojima treba dati novu namjenu i uključiti ih u život grada i zajednice.

Od istraženih šezdeset primjera, uočeno je šest novih namjena: rekreacija, kulturna i kreativna industrija, obrazovanje, rezidencijalna namjena, komercijalna namjena i mješovita namjena. Ovaj rad fokusira se na primjere prenamjene prilagođene kulturnoj i kreativnoj industriji, kojih je devet od istraženih šezdeset.

Kada govorimo o **kulturnoj i kreativnoj industriji**, govorimo o ekonomskom podsektoru koji se odnosi na sve aktivnosti vezane uz arhitekturu, glazbu, oglašavanje i tržišne komunikacije, audio-vizualnu umjetnost, izvedbene umjetnosti, primijenjene umjetnosti, baštinu, knjige i nakladništvo, računalne igre i nove medije, dizajn, medije i vizualne umjetnosti.

Prvi i najočitiji zaključak koji se nameće u tih devet primjera prenamjene jest da su svi oni preobrazbu doživjeli u 21. stoljeću. Svi primjeri daju poprilično koherentnu sliku o korištenim modelima prenamjene, budući da su u go-

tovo svim primjerima osnovni modeli jednaki. Niti jedna industrijska građevina ili sklop u trenutku prenamjene više nije imao nikakvu funkciju, tako da je na sve primijenjen **model potpune revitalizacije**. Za svaku je namjenu početni kriterij bio da naslijeđe bude financijski samoodrživo u svom korištenju, čime dolazimo do **ekonomskog modela**. Ovisno o stanju naslijeđa i potrebama nove namjene primjenjivali su se **model kontrasta** ili **model suvremene interpretacije tradicije**, uvijek uz uvjet očuvanja i zaštite naslijeđa, te primjenu **modela očuvanja memorije prostora**. Primjere takvih uspješnih revitalizacija nalazimo u cijelom svijetu. Neki od njih su River Studios u Melbourneu, Australija; muzej Ruhr u Esseuu, Njemačka; The Paintworks u Bristolu, Ujedinjeno Kraljevstvo; Fabrica de Arte u Havani, Kuba; Lauba u Zagrebu, Hrvatska.

Iz navedenog istraživanja zaključujemo kako trendovi u prenamjeni industrijske baštine za aktivnosti kulturne i kreativne industrije u 21. stoljeću prate sličan okvirni obrazac. On zahtijeva s jedne strane financijsku samoodrživost naslijeđa, čime naslijeđe postaje aktivni subjekt u životu grada i zajednice. S druge strane, uvode se nove namjene i sadržaji u naslijeđe unaprjeđujući tako njegove **čimbenike identiteta** te ne narušavajući memoriju prostora i njezin **genius loci**. Spomenuta načela ujedno su i jedna od osnovnih načela HERU projekta.